

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 2 2 D 1 0 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

GOSPODARSTVO

Izpitna pola

Sreda, 31. avgust 2022 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, geotrikotnik ali ravnilo ter
numerično žepno računalno brez grafičnega zaslona in možnosti simbolnega računanja.
Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.*

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec.

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov. Prvi del vsebuje 20 krajših nalog, drugi del pa 5 strukturiranih nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 40, od tega 20 v prvem delu in 20 v drugem delu. V prvem delu je vsak pravilen odgovor vreden 1 točko, v drugem delu pa je za posamezno nalogo število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Pri reševanju računskih nalog mora biti jasno in korektno predstavljena pot do rezultata z vsemi vmesnimi računi in sklepi. Rezultate zaokrožite na dve decimalni številki. Pri rezultatu mora biti vedno navedena tudi valuta oz. merska enota. V nasprotnem primeru se naloga oceni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 5 praznih.

Prazna stran

OBRNITE LIST.

1. DEL

Obkrožite črko pred pravilno rešitvijo.

1. Pri prodaji rabljenega avtomobila se kupec in prodajalec dogovorita za aro v višini 1.000,00 EUR, ki jo kupec izroči prodajalcu. Na dogovorjeni dan želi kupec prevzeti avtomobil. Prodajalec pojasni, da je avto prodal boljšemu ponudniku. Kupec lahko od prodajalca zahteva
 - A dobropis.
 - B aro.
 - C dvojno aro.
 - D opravičilo.

2. Evropska unija
 - A zavira prosto trgovino.
 - B ima 21 članic.
 - C je gospodarska in politična zveza držav.
 - D je največji uvoznik na svetu.

3. Ravnovesna cena je
 - A tam, kjer je količina ponudbe enaka količini povpraševanja.
 - B dosežena takrat, ko podjetje dosega dobiček.
 - C cena, ki pokaže, da podjetje posluje ekonomično.
 - D cena, pri kateri so stroški enaki prihodkom.

4. Katero od naštetih podjetij spada med terciarne gospodarske dejavnosti?
 - A Pridelava poljskih pridelkov KLAS, d. o. o., Dolenja vas.
 - B Prevoznništvo AVTOBUM, d. o. o., Grosuplje.
 - C RIBIČ – ribolov in predelava rib, d. o. o., Izola.
 - D DOM – gradbeno podjetje, d. o. o., Maribor.

5. Menedžment je proces,
 - A ki ga sestavljajo načrtovanje, sabotiranje, vodenje in nadzor.
 - B ki ga sestavljajo načrtovanje, organiziranje, vodenje in validiranje.
 - C ki ga sestavljajo načrtovanje, organiziranje, vodenje in nadzor.
 - D ki ga sestavljajo diskontiranje, organiziranje, vodenje in nadzor.

6. V okviru politike izdelka in sortimenta določamo v podjetju
- A embalažo izdelka.
 - B propagandna sredstva.
 - C trgovske posrednike.
 - D popuste.
7. Mala in srednja podjetja
- A lahko v sodelovanju z velikimi podjetji dosegajo ekonomijo obsega.
 - B zadovoljujejo le potrebe večjih odjemalcev in trgov.
 - C enostavno pridobivajo sredstva za investiranje.
 - D izvajajo množično proizvodnjo.
8. Dobavnica je spremna listina, ki spremlja blago, ki ga izda
- A špediter.
 - B prodajalec.
 - C prevoznik.
 - D kupec.

Smiselno povežite stolpca tako, da v levi stolpec napišete številko pripadajoče rešitve iz desnega stolpca.

- 9.
___ davčna številka	1	Uporablja se za odprtje začasnega računa v poslovni banki.
___ sodni register	2	Javna knjiga, v kateri so zabeleženi vsi bistveni podatki o podjetju.
___ depozitna pogodba	3	Javna baza podatkov o vseh poslovnih subjektih v RS.
___ poslovni register	4	Uporablja se za enotno opredelitev in povezavo podatkov v evidencah FURS-a.
- 10.
___ avkcija	1	Dobili ste občinska sredstva za opravljanje podjetniške dejavnosti.
___ licitacija	2	Cena sodčka nafte je poskočila za 13 %.
___ natečaj	3	»Izhodišče bo najvišja cena. Glasovali boste z dvigom rok.«
___ blagovna borza	4	»Izključna cena za dražbo je 7.000,00 EUR. Ponudbe pošljite do 31. julija.«

- 11.
☐ bistvene sestavine prodajne pogodbe	1	plačilo kosilnice v vrednosti 430,00 EUR
☐ obveznost kupca	2	Merkur, d. d., in sosed Vinko Hartman
☐ stranki prodajne pogodbe	3	menjava blaga za denar
☐ prodajna pogodba	4	kosilnica UM616 Honda, cena 430,00 EUR
- 12.
☐ celostna grafična podoba	1	Dobili smo nagrado SOF v kategoriji TV-spoti.
☐ oglaševanje	2	Nova nagradna igra za potrošnike je pripravljena.
☐ pospeševanje prodaje	3	Spletna prodaja je povečala prihodek podjetja za 17 %.
☐ neposredno trženje	4	Predlog novega logotipa je končan.
- 13.
☐ primeri pravnih oseb	1	družba z omejeno odgovornostjo, delniška družba, komanditna delniška družba
☐ oblike pravnih oseb	2	družba z neomejeno odgovornostjo, komanditna družba
☐ osebne gospodarske družbe	3	gospodarske družbe, javna podjetja, javni zavodi, zadruga
☐ kapitalske družbe	4	Gorenje, d. d., NLB, d. d., Zavarovalnica Triglav, d. d., Gasilsko društvo Plamen
- 14.
☐ organizacijsko načelo	1	tajništvo podjetja
☐ delovno mesto	2	tajnica
☐ oddelek	3	evidentiranje poslani pošte
☐ delovna naloga	4	nadzor nad izvajanjem opravljenega dela

15. _____ prevozna listina 1 Govedina je zdravstveno neoporečna.
_____ carinska deklaracija 2 Blago je bilo proizvedeno v Italiji.
_____ veterinarsko spričevalo 3 nakladnica ali konosament
_____ potrdilo o izvoru blaga 4 Plačati je treba carino.

Odgovorite na vprašanja.

16. Podjetje Univerzal, d. o. o., iz Kopra se je odločilo, da bo čez 4 leta v Mariboru odprlo novo poslovalnico. Ali gre za strateško ali za operativno odločitev podjetja?

17. Kaj velja, če v kupoprodajni pogodbi ni navedbe o kraju dobave?

18. Kako se imenuje cena, ki jo podjetje plačuje za storitve delavcev?

19. Katere podatke mora vsebovati družbena pogodba? Navedite tri.

20. Kaj svojim prebivalcem omogoča socialna država? Naštete tri značilnosti.

2. DEL

1. Jan in Rok, sošolca s fakultete za šport, razmišljata o ustanovitvi podjetja. Odločata se med ustanovitvijo d. o. o. in d. n. o. Izdelovala bi opremo za fitness in jo prodajala v Evropi. Njuno podjetje bi se imenovalo AVSTRIJA, d. o. o.

- 1.1. Navedite eno prednost d. n. o. in eno pomanjkljivost d. o. o.

Prednost d. n. o.: _____

Pomanjkljivost d. o. o.: _____
(1 točka)

- 1.2. Ali sta izbrala ustrezno ime? Odgovor utemeljite.

(1 točka)

- 1.3. Navedite dva motiva za ustanovitev podjetja.

(1 točka)

- 1.4. Predlagajte dva načina, kako bi lahko svoje izdelke prodajala v Evropi.

(1 točka)

2. V podjetju iz Ljubljane ste se na novo zaposlili v oddelku za prodajo. Nadrejeni vam je dal nalogo, da napišete ponudbo za 27 hrastovih miz za gostinsko podjetje v Kopru po ceni 800,00 EUR za kos brez DDV (22 %). Od vas pričakuje, da ste pozorni na ugodne plačilne in dobavne pogoje in nadaljuje: »Želim, da je ponudba brez napak in da jo naredite nemudoma!«

2.1. Za kakšen stil vodenja gre v tem podjetju?

(1 točka)

2.2. Koliko prihodkov skupaj z DDV bo imelo podjetje s sklenitvijo tega posla?

Izračun:

(1 točka)

2.3. Predlagajte, kaj lahko podjetje zahteva za zavarovanje plačila.

(1 točka)

2.4. Naštejte tri obvezne sestavine prodajne pogodbe, ki jih je treba definirati v tem primeru.

(1 točka)

3. Podjetje GRČA, d. o. o., iz Kočevja je lesno podjetje, ki mesečno dobavlja les podjetju INLES, d. o. o., Ribnica, ki izdeluje stavbno pohištvo. Aprila je bila dobava lesa kar velika, in sicer 1500 m³ bukovih desk po 155,00 EUR/m³ (DDV v višini 22 % je vključen v ceni). Račun za prevoz v aprilu od Kočevja do Ribnice pa je znašal 24.000,00 EUR (DDV v višini 22 % je vključen v ceni prevoza).

- 3.1. Koliko znaša DDV za 1500 m³ bukovih desk v EUR?

Izračun:

(1 točka)

- 3.2. Podjetje INLES, d. o. o., je naredilo kalkulacijo nabavne cene za 1 m³ bukovih desk z dobavo FCO kupec. Kolikšna je nabavna cena za m³?

Izračun nabavne vrednosti:

(1)

Nabavna cena znaša _____ EUR/m³.

(1)
(2 točki)

- 3.3. INLES, d. o. o., bi lahko zahteval popust. Katere vrste popusta lahko zahteva?

(1 točka)

4. Podjetje POL, d. o. o., izdeluje in prodaja klimatske in druge naprave. Ima 1.900.000,00 EUR kapitala. Zaposluje 50 delavcev.

- 4.1. Katero leto v preglednici 1 je najugodnejše leto po kazalcu donosnosti? Izračunajte, koliko dobička je imelo podjetje v tistem letu.

Leto	Donosnost
2015	0,010
2016	0,016
2017	0,039
2018	0,040
2019	0,025

Preglednica 1: Donosnost podjetja POL, d. o. o., v letih 2015–2019

Odgovor: _____

(1)

Izračun:

(1)
(2 točki)

- 4.2. Na podlagi preglednice 2 izračunajte ekonomičnost prodaje izdelkov v letu 2020.

Vrsta izdelka	Količina prodaje (v kosih)	Prihodki od prodaje (v EUR)	Odhodki od prodaje (v EUR)
Toplotna črpalka	700	2.800.000,00	2.490.000,00
Klimatska naprava	2000	1.600.000,00	980.000,00
Prenosna klima	400	280.000,00	178.000,00
Ventilator	1200	40.800,00	30.500,00
SKUPAJ:		4.720.800,00	3.678.500,00

Preglednica 2: Vrednost prodaje v EUR po izdelkih v podjetju POL, d. o. o., v letu 2020

Izračun:

(1 točka)

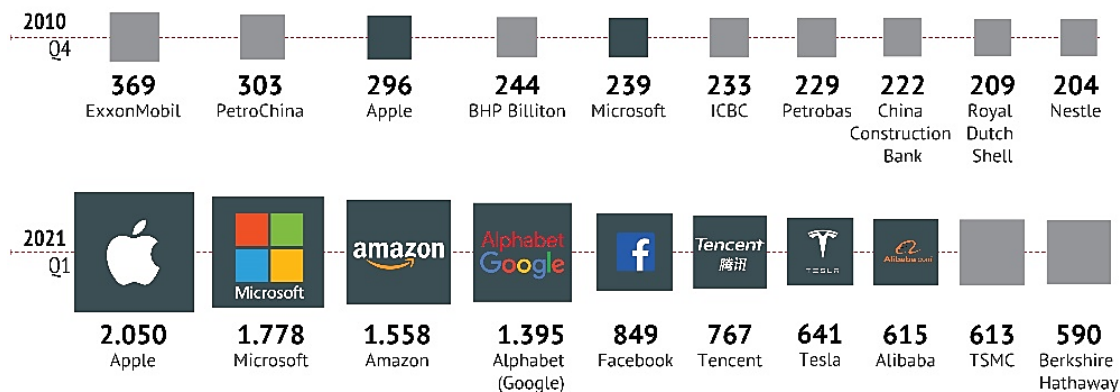
- 4.3. V katero gospodarsko dejavnost se uvršča podjetje POL, d. o. o.?

(1 točka)

5. Slika prikazuje 10 najvrednejših podjetij na svetu leta 2021 v primerjavi z letom 2010.

po tržni kapitalizaciji (v mrd USD)

Slika: Najvrednejših 10 podjetij na svetu leta 2010 in leta 2021

(Vir: <https://manager.finance.si/8974696/Tehnoloski-baroni-se-povecujejo-svojo-prevlado-jih-lahko-kdo-se-ustavi>. Pridobljeno: 6. 5. 2021.)

5.1. Naštejte tri podjetja, ki so bila leta 2021 po tržni kapitalizaciji močnejša od Tesle.

(1 točka)

5.2. Vzemimo, da bi Apple sam obvladoval celoten tehnološki trg. Kam bi ga uvrstili po obliki konkurence?

(1 točka)

5.3. Katere ekonomske ovire pri preseljevanju ponudnikov med panogami poznate? Naštejte dve.

(1 točka)

5.4. Navedite tri značilnosti, ki veljajo za monopolista.

(1 točka)

Prazna stran

Prazna stran

Prazna stran

Prazna stran